

Služby vo všeobecnom hospodárskom záujme: Správa podľa článku 8 rozhodnutia Komisie z 18.11.2005 (2005/842/ES) za obdobie rokov 2009 - 2011

Ministerstvo financií SR listom č. MF/25112/2011-832 zo dňa 5.10.2011 požiadalo príslušné orgány o podklady k vypracovaniu správy podľa čl. 8 rozhodnutia Komisie z 28. novembra 2005 za obdobie rokov 2009 - 2011, a to v štruktúre akú požaduje Európska komisia.

Na základe požiadavky Ministerstva financií SR informácie o implementácii rozhodnutia predložilo Ministerstvo zdravotníctva SR za poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme zverených poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a Ministerstvo kultúry SR za poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme zverených vysielateľovi verejnej služby Rozhlasu a televízii Slovenska a Tlačovej agentúre Slovenskej republiky.

Z predložených podkladov nevyplýva, že na sociálne bývanie a nemocnice boli uplatňované osobitné pravidlá (za túto oblasť Ministerstvo financií SR žiadalo podklady od Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR).

I. ZDRAVOTNÍCTVO

Správa zahŕňa informácie ohľadom poskytovania štátnej pomoci vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej zdravotníckym zariadeniam povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu v rámci implementácie Operačného programu Zdravotníctvo, a ako bežné a kapitálové výdavky, ktoré boli poskytnuté zdravotníckym zariadeniam zo štátneho rozpočtu na úhradu nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov zo služieb vo verejnom záujme mimo prostriedkov štrukturálnych fondov.

1. IMPLEMENTÁCIA ROZHODNUTÍ KOMISIE:

1.1. POVERENIE

V záujme dodržania postupov podľa Rozhodnutia Komisie č. ES/842/2005 z 28. novembra 2005, bolo legislatívne upravené zadefinovanie zdravotnej starostlivosti ako služby vo všeobecnom hospodárskom záujme, čo sa premietlo do zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V § 4 ods. 1 je uvedené: „Poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti a v zdravotníckom zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti je služba vo všeobecnom hospodárskom záujme.“ Novela zákona nadobudla účinnosť 21.12.2008.

Implementácia Operačného programu Zdravotníctvo

V súlade s článkom 4 rozhodnutia je poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme zverené poskytovateľom zdravotnej starostlivosti na základe rozhodnutia o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia podľa §§ 11 – 26 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“).

Súčasťou rozhodnutia o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia je okrem iného:

- a) *Špecifikácia povahy a trvania záväzku služby vo verejnom záujme.* Povaha je určená typom zdravotníckeho zariadenia (§ 7 zákona). Trvanie záväzku začína plynúť od termínu platnosti a účinnosti rozhodnutia o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia a s výnimkou prevádzkovania ambulancií záchrannej

zdravotnej služby je vydané na dobu neurčitú (§ 15 zákona). Trvanie záväzku služby vo verejnom záujme končí pozastavením povolenia, jeho zrušením alebo zánikom platnosti (§§ 18, 19 a 20 zákona).

- b) *Označenie dotknutého podniku a územia.* V rozhodnutí o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia je špecifikované konkrétne zdravotnícke zariadenie, pre ktoré je povolenie vydané a je špecifikované miesto/miesta prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia.
- c) *Povaha akýchkoľvek výhradných alebo osobitných práv udelených podnikom.* Všetky práva podľa typu zdravotníckeho zariadenia sú stanovené v rozhodnutí o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia formou stanovenia konkrétnych odborov, ktoré môže zdravotnícke zariadenia v rámci povolenia prevádzkovať.

Keďže sa pri aplikácii rozhodnutia v rámci poskytovania pomoci z prostriedkov štrukturálnych fondov a štátneho rozpočtu z Operačného programu Zdravotníctvo poskytuje štátna pomoc na modernizáciu infraštruktúry potrebnej na poskytovanie služieb vo verejnom záujme, ustanovenia písmena d) a e) článku 4 rozhodnutia nie sú súčasťou rozhodnutí o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia, ale sú stanovené pravidlami poskytovania pomoci z prostriedkov štrukturálnych fondov, ktoré sú zadefinované v príslušnej výzve na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok. Pravidlá sú následne premietnuté do zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku.

- d) *Parametre na výpočet, kontrolu a prehodnocovanie náhrady.*

MZ SR vypracovalo Metodiku pre stanovenie výšky náhrady poskytovanej zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR, podľa ktorej postupuje od 24.3.2009. MZ SR overuje výšku náhrady stanovenú žiadateľom.

Parametre na výpočet a posúdenie náhrady súvisiacej s investíciami do infraštruktúry zdravotníckych zariadení sú zahrnuté v príslušnej výzve na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok.

- e) *Opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na vrátenie akejkoľvek nadmernej náhrady.*

Proces kontroly výšky náhrady v súlade s rozhodnutím je súčasťou procesu schvaľovania a výberu projektov, pričom sa postupuje podľa Metodiky pre stanovenie výšky náhrady poskytovanej zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR. Overením výpočtu výšky náhrady stanovenej na základe metodiky žiadateľom (overenie sa uvádza vo formulári, ktorý tvorí prílohu metodiky) sa ex-ante predchádza vzniku nadmernej náhrady. V prípade zistenia nadmernej náhrady MZ SR pristúpi k zníženiu výšky nenávratného finančného príspevku ešte pred podpisom zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku. V prípade zistenia nadmernej náhrady po podpise zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (duplicita financovania, resp. klamlivo poskytnuté údaje zo strany žiadateľa počas overovania výšky náhrady v hodnotiacom a výberovom procese) je v zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku zadefinovaný mechanizmus vrátenia finančných prostriedkov. Mechanizmus vrátenia finančných prostriedkov v súvislosti s poskytnutou nadmernou náhradou nebol v sledovanom období aplikovaný, nakoľko taký prípad nenastal.

Bežné a kapitálové výdavky

V súlade s článkom 4 rozhodnutia je poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme zverené poskytovateľom zdravotnej starostlivosti na základe rozhodnutia o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia podľa §§ 11 – 26 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“).

Súčasťou rozhodnutia o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia je okrem iného:

1. Špecifikácia povahy a trvania záväzku služby vo verejnom záujme: povaha je určená typom zdravotníckeho zariadenia (§ 7 zákona). Trvanie záväzku začína plynúť od termínu platnosti a účinnosti rozhodnutia o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia a s výnimkou prevádzkovania ambulancií záchrannej zdravotnej služby je vydané na dobu neurčitú (§ 15 zákona). Trvanie záväzku služby vo verejnom záujme končí pozastavením povolenia, jeho zrušením alebo zánikom platnosti (§§ 18, 19 a 20 zákona).
2. Označenie dotknutého podniku a územia: v rozhodnutí o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia je špecifikované konkrétne zdravotnícke zariadenie, pre ktoré je povolenie vydané a je špecifikované miesto/miesta prevádzkovania zdravotníckeho zariadenia.

3. Povaha akýchkoľvek výhradných alebo osobitných práv udelených podnikom: všetky práva podľa typu zdravotníckeho zariadenia sú stanovené v rozhodnutí o povolení na prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia formou stanovenia konkrétnych odborov, ktoré môže zdravotnícke zariadenia v rámci povolenia prevádzkovať.
4. parametre na výpočet, kontrolu a prehodnocovanie náhrady: náhrada za služby vo verejnom záujme sa udeľuje zdravotníckym zariadeniam povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu:
 - MZ SR vypracovalo Metodiku pre stanovenie výšky náhrady poskytovanej zo zdrojov EÚ a z finančných prostriedkov štátneho rozpočtu kapitoly MZ SR. MZ SR overuje výšku náhrady poskytnutú žiadateľovi.
Parametre na výpočet a posúdenie náhrady súvisiacej s poskytnutím finančných prostriedkov štátneho rozpočtu sú zo strany MZ SR predkladané jednotlivým zdravotníckym zariadeniam začiatkom rozpočtového roka.
5. opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na vrátenie akejkoľvek nadmernej náhrady: V procesoch poskytovania pomoci z prostriedkov štátneho rozpočtu sa postupuje v zmysle Metodiky pre stanovenie výšky náhrady poskytovanej zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu a overuje sa výška náhrady poskytnutá žiadateľovi. V rámci poskytnutých finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu nebolo identifikované žiadne poskytnutie nadmernej náhrady.

1.2. VÝŠKA NÁHRADY

Implementácia Operačného programu Zdravotníctvo

Za účelom zabránenia nadmernej náhrade a krížovým dotáciám z iných zdrojov na realizáciu investičných projektov modernizácie infraštruktúry zdravotníckych zariadení v rámci implementácie Operačného programu Zdravotníctvo boli vydané nasledovné pravidlá a usmernenia:

- Metodika pre stanovenie výšky náhrady poskytovanej zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR, platná a účinná od 24.3.2009. Postup pre stanovenie nadmernej náhrady je pre žiadateľov záväzný. Ministerstvo zdravotníctva SR overuje výšku náhrady stanovenú žiadateľom.
- Povinnosť zdravotníckych zariadení postupovať podľa pravidiel rozhodnutia a usmernenie týkajúce sa neprekrývania výdavkov je uvedená v zmluve o poskytnutí nenávratného finančného príspevku.

Bežné a kapitálové výdavky

S cieľom zabezpečiť správne rozdelenie nákladov a zamedzeniu krížových dotácií a nadmernej náhrady MZ SR metodicky usmerňuje a kontroluje prijímateľov finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Vedie prísnu evidenciu investičných zámerov a zdrojov čerpania jednotlivých podriadených organizácií. Dodržiava Metodiku pre stanovenie výšky náhrady poskytnutej zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu SR, ktorá je platná a účinná od 24.3.2009.

1.3. NADMERNÁ NÁHRADA

Implementácia Operačného programu Zdravotníctvo

Kontrola výšky náhrady v súlade s čl. 5 je zabezpečené v hodnotiacom a výberovom procese predložených žiadostí o NFP. Počas realizácie projektu je predmetom administratívnych kontrol a kontrol na mieste overenie oprávnenosti výdavkov a ich súlad so schváleným investičným projektom podľa pravidiel zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku.

Bežné a kapitálové výdavky

Kontrolné mechanizmy boli zabezpečované prostredníctvom štátnych úradníkov, či už prostredníctvom Najvyššieho kontrolného úradu, Odboru kontroly MZ SR, Kontroly z Ministerstva financií SR. Jednotlivé kontroly boli zamerané na:

- účelovosť a efektívnosť vynaložených finančných prostriedkov,
- hospodárenie s verejnými finančnými prostriedkami,
- účinnosť vynaložených prostriedkov,
- použitie finančných prostriedkov v rámci oprávnenia, t.j. zabránenie vyššieho čerpania verejných prostriedkov nad rámec oprávnenia.

1.4. MONITOROVANIE A VÝROČNÉ SPRÁVY

Implementácia Operačného programu Zdravotníctvo

Celá dokumentácia o poskytovaní pomoci z Operačného programu Zdravotníctvo je archivovaná a uchovávaná v zmysle platných postupov týkajúcich sa implementácie štrukturálnych fondov. V rámci MZ SR je v registratúrnom poriadku MZ SR stanovené uchovávanie dokumentácie týkajúcej sa pomoci zo štrukturálnych fondov po dobu 15 rokov.

Bežné a kapitálové výdavky

Podklady súvisiace s poskytnutím finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej zdravotníckym zariadeniam povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu sa archivujú po dobu 10 rokov.

2. ROZSAH POUŽITIA A ŠTATISTICKÉ INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH VŠEOBECNÉHO HOSPODÁRSKEHO ZÁUJMU

Implementácia Operačného programu Zdravotníctvo

Sumy náhrady podľa jednotlivých kalendárnych rokov zahŕňajú finančné prostriedky vyplatené prijímateľom zo strany MZ SR. Vyčíslené sumy sú znížené o hodnotu vrátených finančných prostriedkov prijímateľmi. Údaje za rok 2011 sú počítané k 31.10.2011.

Informácia v zmysle článku 2 ods. 1 písm. a) - polikliniky a zdravotné strediská (prioritná os 2 Operačného programu Zdravotníctvo):

	rok 2009	rok 2010	rok 2011
Suma náhrady (v EUR)	1 991 215,21	10 253 416,73	11 855 107,74

a) Počet príjemcov

2009 3

2010 7

2011 12

b) Priemerná suma náhrady (v EUR)

2009 663 738,40

2010 1 464 773,82

2011 987 925,65

- c) Maximálna ročná suma náhrady za služby vo všeobecnom hospodárskom záujme (EUR)
- 2009** 1 642 933,00
2010 5 090 029,47
2011 2 352 171,27

Informácia v zmysle článku 2 ods. 1 písm. b) – nemocnice (prioritná os 1 Operačného programu Zdravotníctvo):

	rok 2009	rok 2010	rok 2011
Suma náhrady (v EUR)	14 659 935,78	37 910 985,04	35 599 622,58

- a) Počet príjemcov
- 2009** 4
2010 13
2011 13
- b) Priemerná suma náhrady (v EUR)
- 2009** 3 664 983,95
2010 2 916 229,62
2011 2 738 432,51
- c) Maximálna ročná suma náhrady za služby vo všeobecnom hospodárskom záujme (EUR)
- 2009** 6 622 085,89
2010 11 183 303,88
2011 10 101 993,87

Bežné a kapitálové výdavky

Informácia v zmysle článku 2 od. 1 písm. b) o náhrade za služby vo verejnom záujme udelená nemocniciam, ktoré vykonávajú činnosti klasifikované ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu, bez ohľadu na sumu:

	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011*
Suma náhrady (v EUR)	22 101 627,19	6 482 384,11	1 500 000

- a) počet príjemcov :
- v roku 2009 : 15
 - v roku 2010 : 12
 - v roku 2011 : 1
- b) priemerná suma náhrady :
- v roku 2009 : 1 473 441,81 €
 - v roku 2010: 540 198,68 €
 - v roku 2011: 1 500 000 €
- c) maximálna ročná suma náhrady za služby vo všeobecnom hospodárskom záujme:
- v roku 2009 : 6 713 636,26 €
 - v roku 2010 : 1 332 642 €
 - v roku 2011 : 1 500 000 €

*údaje za rok 2011 sú len ku dňu 29.09.2011, t.j. nezohľadňujú údaje za celý rozpočtový rok

II. VEREJNOPRÁVNE VYSIELANIE

Správa zahŕňa informácie ohľadom poskytovania štátnej pomoci prostredníctvom náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej Rozhlasu a televízii Slovenska a Tlačovej agentúre Slovenskej republiky, ktorí sú poverení poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu.

1. IMPLEMENTÁCIA ROZHODNUTÍ KOMISIE

1.1. POVERENIE

Rozhlas a televízia Slovenska

Poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme bolo vysielateľom verejnej služby – Slovenskému rozhlasu (ďalej aj „SRo“) a Slovenskej televízii (ďalej len „STV“) zverené zákonom. Títo dvaja samostatní vysielatelia boli zákonom č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o RTVS“) s účinnosťou od 1. januára 2011 spojení do jednej inštitúcie nazvanej Rozhlas a televízia Slovenska (ďalej len „RTVS“), ktorá má dve samostatné organizačné zložky bez právnej subjektivity – SRo a STV.

Podľa § 2 ods.1 zákona o RTVS sa RTVS zriaďuje ako verejnoprávna, národná, nezávislá, informačná, kultúrna a vzdelávacia inštitúcia, ktorá poskytuje službu verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania a televízneho vysielania. Označenie dotknutého podniku a územia je v prípade RTVS nasledovné: Rozhlas a televízia Slovenska, so sídlom Mýtna 1, 817 55 Bratislava, IČO: 47232480, s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Poslanie RTVS upravuje § 3 zákona o RTVS, podľa ktorého:

(1) Rozhlas a televízia Slovenska je vysielateľom, ktorého poslaním je poskytovať službu verejnosti v oblasti vysielania.

(2) Služba verejnosti v oblasti vysielania je poskytovanie programovej služby, ktorá je univerzálna z hľadiska svojho geografického dosahu, programovo rozmanitá, pripravovaná na zásele redakčnej nezávislosti prostredníctvom kvalifikovanej pracovnej sily a s pocitom spoločenskej zodpovednosti a ktorá rozvíja kultúrnu úroveň poslucháčov a divákov, poskytuje priestor súčasným kultúrnym a umeleckým aktivitám, sprostredkúva kultúrne hodnoty iných národov a je financovaná najmä z verejných prostriedkov.

(3) Programovú službu Rozhlasu a televízie Slovenska tvoria spravodajské, publicistické, dokumentárne, dramatické, hudobné, športové, zábavné a vzdelávacie programy, programy pre deti a mládež a iné programy, ktoré:

- a) sú založené na zásadách demokracie a humanizmu a prispievajú k právnemu vedomiu, etickému vedomiu a k environmentálnej zodpovednosti verejnosti,*
- b) poskytujú nestranné, overené, neskreslené, aktuálne, zrozumiteľné a vo svojom celku vyvážené a pluralitné informácie o dianí v Slovenskej republike i v zahraničí na slobodné utváranie názorov,*
- c) rozvíjajú kultúrnu identitu obyvateľov Slovenskej republiky bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vek, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie tak, aby tieto programy odrážali rozmanitosť názorov, politických, náboženských, filozofických a umeleckých smerov a aby podporovali rozvoj vedomostnej spoločnosti,*
- d) utvárajú podmienky na spoločenskú dohodu vo veciach verejných s cieľom posilniť vzájomné porozumenie, toleranciu a podporovať súdržnosť rozmanitej spoločnosti.*

Podľa § 5 ods. 1 zákona o RTVS hlavnou činnosťou RTVS je:

- a) *vysielanie najmenej dvoch televíznych programových služieb na dvoch celoplošných terestriálnych analógových okruhoch*⁵⁾ až do ukončenia svojho analógového televízneho vysielania na území Slovenskej republiky,
- b) *vysielanie najmenej štyroch rozhlasových programových služieb, z ktorých jedna je určená na vysielanie obsahovo a regionálne vyvážených programov v jazykoch národnostných menšín a etnických skupín žijúcich na území Slovenskej republiky; ak Rozhlas a televízia Slovenska vysielá viac ako štyri rozhlasové programové služby, aspoň štyri z nich sa realizujú celoplošným vysielaním* 6) a ak vysielá len štyri rozhlasové programové služby, aspoň tri z nich sa realizujú celoplošným vysielaním,
- c) *poskytovanie obsahových služieb prostredníctvom verejnoprávneho terestriálneho multiplexu), z ktorých sú najmenej dve televízne programové služby,*
- d) *zabezpečovanie tvorby, výroby a nákupu programov a ich šírenia,*
- e) *vysielanie väčšinového podielu programov vo verejnom záujme vo vysielaní každej programovej služby,*
- f) *zabezpečovanie regionálneho vysielania prostredníctvom rozhlasových a televíznych štúdií; regionálne vysielanie každého štúdia musí vyvážené obsahovať príspevky z celého územia jeho pôsobnosti,*
- g) *vysielanie obsahovo a regionálne vyvážených programov v jazykoch národnostných menšín a etnických skupín žijúcich na území Slovenskej republiky v časovom rozsahu zodpovedajúcom národnostnému a etnickému zloženiu obyvateľstva Slovenskej republiky; na zabezpečenie výroby a vysielania programov pre národnostné menšiny a etnické skupiny zriaďuje Rozhlas a televízia Slovenska samostatné organizačné útvary Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie,*
- h) *zohľadňovanie potrieb nepočujúcich a iných sociálnych menšín vo vysielaní,*
- i) *poskytovanie priestoru činnosti registrovaných cirkví a náboženských spoločností vo vysielaní,*
- j) *uskutočňovanie prenosov a záznamov z vybraných spoločensky významných udalostí politického, kultúrneho, náboženského, umeleckého a športového zamerania,*
- k) *poskytovanie vysielacieho času na vysielanie politickej reklamy podľa osobitných predpisov,*
- l) *poskytovanie potrebného vysielacieho času štátnym orgánom na výzvy v krízových situáciách a na iné dôležité oznámenia určené verejnosti,*
- m) *rozhlasové vysielanie kultúrnych a informačných programov do zahraničia,*
- n) *zabezpečovanie činnosti archívu Rozhlasu a televízie Slovenska,*
- o) *zabezpečovanie ochrany diel a umeleckých výkonov podľa osobitného predpisu,*
- p) *zúčastňovanie sa na činnosti medzinárodných organizácií pôsobiacich v oblasti vysielania,*
- q) *zriaďovanie a riadenie umeleckých telies a súborov,*
- r) *utváranie siete stálych spravodajcov a osobitných spravodajcov v Slovenskej republike a v zahraničí.*

Obdobne definovala postavenie SRO a STV a povahu záväzkov služby vo verejnom záujme aj predchádzajúca právna úprava¹.

Poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme je v prípade verejnoprávneho vysielania financované predovšetkým z úhrad za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom podľa zákona č. 68/2008 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 532/2010 Z. z. (ďalej aj „zákon o úhradách“).

Zákon o úhradách s účinnosťou od 1. apríla 2008 stanovil, že platiteľom úhrady je fyzická osoba, ktorá je koncovým odberateľom elektriny a zamestnávateľ, ktorý zamestnáva aspoň troch zamestnancov. V zmysle § 2 tohto zákona, účelom úhrady je finančné zabezpečenie služieb verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania a televízneho vysielania poskytovaných Rozhlasom a televíziou Slovenska. Výšku úhrady pre fyzickú osobu stanovil na 4,64 eur (140,-Sk) mesačne a pre zamestnávateľa od 4,64 eur až 464,71 eur (140,-Sk do 14.000,-Sk) mesačne v závislosti od počtu zamestnancov. Z vybraných úhrad patrilo SRO 30% z každej platby, STV 70%

¹ § 2 ods. 1, § 3 a § 5 ods. 1 zákona č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov.

§ 2 ods. 1, § 3 a § 5 ods. 1 zákona č. 16/2004 Z. z. o Slovenskej televízii v znení neskorších predpisov.

z každej platby úhrady. Zákon zohľadnil postavenie jednotlivých demografických a sociálnych skupín obyvateľstva a rozšíril okruh osôb oslobodených od povinnosti platiť úhradu. Sú to najmä platitelia - fyzické osoby, ktoré sú osobami s ťažkým zdravotným postihnutím alebo žijú v spoločnej domácnosti s osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Mesačná úhrada platiteľa, ktorý je poberateľom dôchodku a nežije v spoločnej domácnosti s osobou s pravidelným príjmom zo zárobkovej činnosti sa znížila na polovicu. Okruh osôb, ktoré platia polovičnú sumu úhrady sa rozšíril aj o osoby, ktoré sú poberateľom dávky v hmotnej núdzi alebo osobou spoločne posudzovanou s poberateľom dávky v hmotnej núdzi. Zákon tak nastavil pravidlá, na základe ktorých bola značná časť užívateľov služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme, ktoré SRO a STV poskytujú, úplne alebo čiastočne oslobodená od ich úhrady. SRO a STV je však ex lege povinná poskytovať tieto služby všetkým, bez ohľadu na to, či úhradu platia alebo nie. Preto má nárok na kompenzáciu za výpadok v príjmoch, ktorý jej nová legislatíva spôsobila, ak zároveň bola povinná tieto služby vo verejnom záujme aj naďalej v rovnakej miere poskytovať.

V súvislosti s poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu možno v prípade RTVS za určitú osobitosť považovať inštitút tzv. zmluvy so štátom. Tento inštitút bol zavedený zákonom č. 312/2009 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa Slovenského rozhlasu a Slovenskej televízie s účinnosťou od 1. januára 2010 (vtedy ešte pre SRO a STV ako samostatné médiá verejnej služby) a znamenal úpravu existujúcej pomoci, keď príspevok pre SRO a STV poskytovaný zo štátneho rozpočtu aj dovtedy², nadobudol po prijatí uvedeného zákona formu zmluvy so štátom, ktorá presne stanovuje kritéria jeho používania a kontroly. Tento inštitút bol prevzatý aj do zákona o RTVS. Účelom zmluvy so štátom je poskytnúť vysielateľovi, ktorý poskytuje službu verejnosti v oblasti vysielania, finančné prostriedky na financovanie nových pôvodných programov vo verejnom záujme, účelových investičných projektov a rozhlasového vysielania do zahraničia, za vopred a jasne stanovených kritérií. Táto zmluva sa uzatvára na päť rokov (v r. 2009 sa uzatvorila samostatne zmluva s SRO pre oblasť rozhlasového vysielania a samostatne zmluva s STV pre oblasť televízneho vysielania, zmluvy boli uzatvorené na roky 2010-2014) a konkrétnu špecifikáciu záväzku pre oblasť rozhlasového vysielania a pre oblasť televízneho vysielania upravujú dodatky k týmto zmluvám, ktoré sa uzatvárajú vždy na jeden rozpočtový rok.

Poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme bolo v médiách verejnej služby za sledované obdobie zverené zainteresovaným subjektom na nasledovnom právnom základe:

- zákonom č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov (účinný od 1. januára 2011),
- zmluvou č. MK – 1/09 o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na rok 2009 uzatvorenou na základe § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov v súlade s rozpisom záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu pre Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky na rok 2009,
- zmluvou č. MK – 78/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania na roky 2010 – 2014 v znení doplnenia č. 1 - ev. č.: MK - 34/10/M a doplnenia č. 2 - ev. č.: MK - 51/10/M,
- dodatkom č. 1 MK – 79/09/M na rok 2010 k Zmluve č. MK – 78/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania na roky 2010 – 2014,
- dodatkom č. 2 MK - 52/10/M na rok 2011 k Zmluve č. MK – 78/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania na roky 2010 – 2014,
- zmluvou č. MK – 77/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti televízneho vysielania na roky 2010 – 2014 v znení dodatku č. 1 ev. č.: MK - 5/11/M,
- dodatkom č. 1 MK - 80/09/M na rok 2010 k Zmluve č. MK - 77/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti televízneho vysielania na roky 2010 – 2014,

² Zákon č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení účinnom do 31. decembra 2009 zahŕňal medzi príjmy SRO v § 21 ods. 1 písm. b) až d) aj transfer zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok určený na úhradu výdavkov na zabezpečenie vysielania do zahraničia podľa § 5 ods. 1 písm. k), transfer zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok určený na uskutočnenie niektorých programov vo verejnom záujme, kapitálový transfer zo štátneho rozpočtu na uskutočnenie účelových investičných projektov. Zákon č. 16/2004 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení účinnom do 31. decembra 2009 zahŕňal medzi príjmy STV v § 21 ods. 1 písm. b) a c) transfer zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok určený na uskutočnenie niektorých programov vo verejnom záujme a kapitálový transfer zo štátneho rozpočtu na uskutočnenie účelových investičných projektov.

- dodatkom č. 1/A MK - 28/10/M k Zmluve č. MK - 77/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti televízneho vysielania na roky 2010 – 2014 v znení dodatku č. 1 MK - 80/09/M na rok 2010,
- dodatok č. 2 na rok 2011 k Zmluve č. MK - 77/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti televízneho vysielania na roky 2010 – 2014,
- uznesením vlády Slovenskej republiky č. 457 zo 17. júna 2009 k návrhu na poskytnutie rozpočtových prostriedkov Ministerstva kultúry SR s účelovým určením pre Slovenskú televíziu a Slovenský rozhlas ako kompenzáciu výpadku úhrad za služby verejnosti v roku 2008 v dôsledku sociálneho dosahu zákona č. 68/2008 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- uznesením vlády Slovenskej republiky č. 869 z 2. decembra 2009 k návrhu na poskytnutie rozpočtových prostriedkov Ministerstva kultúry SR s účelovým určením pre Slovenskú televíziu a Slovenský rozhlas ako kompenzáciu časti výpadku úhrad za služby verejnosti v roku 2009 v dôsledku sociálneho dosahu zákona č. 68/2008 Z. z. o úhrade za služby verejnosti poskytované Slovenskou televíziou a Slovenským rozhlasom a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 21. októbra 2011 návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia niektoré zákony. Táto novela s účinnosťou od 1. januára 2013 zásadne mení systém financovania verejnoprávneho vysielania. Navrhuje sa zrušenie dvoch z príjmov RTVS, a to úhrad za služby verejnosti poskytované RTVS v oblasti vysielania a príspevku zo štátneho rozpočtu poskytovaného na základe zmluvy so štátom. Navrhuje sa, aby hlavným príjmom RTVS bol príspevok zo štátneho rozpočtu poskytovaný každoročne podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok na úhradu nákladov na zabezpečenie služby verejnosti v oblasti vysielania. Navrhovaná výška ročného príspevku sa má odvíjať od hrubého domáceho produktu Slovenskej republiky tak, aby suma príspevku štátu na financovanie RTVS bola previazaná s výkonnosťou ekonomiky štátu. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov a ktorým sa menia niektoré zákony s účinnosťou od 1. januára 2013 bude inštitút zmluvy so štátom časovo obmedzený do 31. decembra 2012.

Tlačová agentúra Slovenskej republiky

Dňa 1. januára 2009 nadobudol účinnosť zákon č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon o TASR“), ktorý zrušil zákon Slovenskej národnej rady č. 81/1992 Zb. o Česko-slovenskej tlačovej kancelárii Slovenskej republiky v znení zákona č. 442/2003 Z. z.. Do roku 2009 mala Tlačová agentúra Slovenskej republiky (ďalej aj „TASR“) postavenie príspevkovej organizácie, ktorá bola zapojená finančnými vzťahmi na štátny rozpočet prostredníctvom rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry SR. Od roku 2009 je TASR verejnoprávnou inštitúciou, ktorej Ministerstvo kultúry SR poskytuje na základe zmluvy o poskytovaní služieb vo verejnom záujme finančné prostriedky, ktoré sú určené výlučne na poskytovanie týchto služieb vo verejnom záujme.

Podľa § 2 ods. 1 zákona o TASR je TASR verejnoprávna, národná, nezávislá, informačná inštitúcia, ktorá poskytuje službu verejnosti v oblasti spravodajstva. Pokiaľ ide o označenie dotknutého podniku, celý názov a sídlo sú nasledovné: Tlačová agentúra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 31 320 414. TASR je tlačovou agentúrou s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Povahu záväzku služby vo verejnom záujme upravuje § 3 ods. 5 zákona o TASR, podľa ktorého:

Tlačová agentúra vykonáva vo verejnom záujme v rámci hlavnej činnosti tieto služby:

- vydáva v úplnom znení vyhlásenia prezidenta Slovenskej republiky, vlády Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky, predsedu vlády Slovenskej republiky, iných ústavných činiteľov, Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky, Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, Kancelárie súdnej rady, Kancelárie verejného ochrancu práv a ústredných orgánov štátnej správy, ak o to požiadajú,*

- b) informuje o stanoviskách a oznámeniach prezidenta Slovenskej republiky, vlády Slovenskej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky, Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky, predsedu vlády Slovenskej republiky, iných ústavných činiteľov, Kancelárie prezidenta Slovenskej republiky, Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, Kancelárie súdnej rady, Kancelárie verejného ochrancu práv a ústredných orgánov štátnej správy, ak o to požiadajú,
- c) informuje o stanoviskách a oznámeniach iných orgánov verejnej moci, rozpočtových organizácií a príspevkových organizácií a právnických osôb zriadených zákonom, ak o to požiadajú príslušný ústredný orgán štátnej správy alebo orgán verejnej moci, ktorý nemá nadriadený ústredný orgán štátnej správy,
- d) zhromažďuje a sprístupňuje informácie o činnosti, legislatívnom procese, rozhodnutiach a aktivitách orgánov Európskej únie,
- e) vyhľadáva a spracováva informácie o spoločenských, kultúrnych, hospodárskych, politických a športových udalostiach z územia Slovenskej republiky pre zahraničie aspoň v dvoch cudzích jazykoch,
- f) uchováva a sprístupňuje zhromaždené informácie,
- g) zhromažďuje a sprístupňuje databázu obrazových záznamov, zvukových záznamov a videozáznamov v elektronickej podobe na študijné a vedecké účely.

Trvanie záväzku TASR poskytovať služby vo verejnom záujme nie je časovo obmedzené. Zmluva o poskytovaní služieb vo verejnom záujme, na základe ktorej je realizácia tohto záväzku financovaná, sa uzatvára vždy na jeden rok.

Za sledované obdobie boli TASR poskytnuté finančné prostriedky na základe:

- zákona o TASR,
- zmluvy č. MK – 4/09/M o poskytovaní služieb vo verejnom záujme,
- zmluvy č. MK – 64/09/M o poskytnutí príspevku zo štátneho rozpočtu na kapitálové výdavky určené na uskutočnenie účelového investičného projektu vo verejnom záujme,
- zmluvy č. MK - 84/09/M o poskytovaní služieb vo verejnom záujme,
- dodatku č. 1 k zmluve č. MK-84/09/M o poskytovaní služieb vo verejnom záujme,
- zmluvy o poskytovaní služieb vo verejnom záujme č. MK-63/2010/M,
- dodatku č. 1 ev. č. MK-50/1 I/M k zmluve o poskytovaní služieb vo verejnom záujme č. MK-63/2010/M

1.2. VÝŠKA NÁHRADY

V zmysle článku 5 rozhodnutia Komisie z 28.11.2005 o uplatňovaní článku 86 ods. 2 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „rozhodnutie“) výška náhrady nesmie byť vyššia ako je nevyhnutné na pokrytie nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov služby vo verejnom záujme, so zohľadnením relevantných príjmov a primeraného zisku z akéhokoľvek vlastného kapitálu nevyhnutného na plnenie týchto záväzkov. Náhrada sa musí v skutočnosti použiť na poskytovanie príslušnej služby všeobecného hospodárskeho záujmu bez toho, aby bola dotknutá schopnosť podniku užívať svoj primeraný zisk.

Výška poskytnutej náhrady je v prípade RTVS (STV, SRo) a TASR stanovená zmluvou, na základe ktorej je náhrada týmto subjektom poskytovaná. Jednotlivé ustanovenia príslušných zmlúv spolu s ustanoveniami osobitných zákonov obsahujú opatrenia na zabránenie nadmernej náhrady, ako aj opatrenia zabezpečujúce, aby náhrada bola použitá na poskytovanie príslušnej služby všeobecného hospodárskeho záujmu.

Zákon č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákon č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky upravujú aj hospodárenie týchto subjektov, a to tak, že stanovujú, že RTVS a TASR nesmú používať finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu na podnikanie. Zákony taktiež stanovujú povinnosť viesť o podnikateľskej činnosti oddelenú analytickú evidenciu v účtovníctve a povinnosť viesť prostriedky z tejto činnosti na samostatnom účte. Obdobné ustanovenia obsahovali aj zákon č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov a zákon č. 16/2004 Z. z. o Slovenskej televízii v znení neskorších predpisov.

Skutočnosť, že náhrada môže byť použitá iba na poskytovanie príslušnej služby všeobecného hospodárskeho záujmu, vyplýva predovšetkým z tých ustanovení zmlúv, ktoré presne vymedzujú a definujú účel, na ktorý má byť príspevok zo štátneho rozpočtu použitý. Napríklad v zmluve č. MK – 78/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania na roky 2010 – 2014 článok I stanovuje, že štát poskytuje SRo zo štátneho rozpočtu príspevok na uskutočnenie pôvodných programov vo verejnom záujme v typovo dohodnutom rozsahu, uskutočnenie účelových investičných projektov v dohodnutom rozsahu a úhradu výdavkov na zabezpečenie vysielania do zahraničia v dohodnutom rozsahu. Podľa článku III tejto zmluvy je SRo povinný príspevok na uskutočnenie pôvodných programov vo verejnom záujme použiť výlučne na účel úhrady priamych nákladov spojených s uskutočnením pôvodných programov vo verejnom záujme, príspevok na uskutočnenie účelových investičných projektov použiť výlučne na účel úhrady výdavkov spojených s uskutočnením účelových investičných projektov, na ktoré bol poskytnutý a príspevok na úhradu výdavkov na zabezpečenie vysielania do zahraničia použiť výlučne na účel úhrady takýchto výdavkov. Zmluva č. MK – 1/09 o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na rok 2009 uzatvorená na základe § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov v súlade s rozpisom záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu pre Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky na rok 2009 v čl. I ods. 1 stanovuje, že predmetom zmluvy je poskytnutie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu určených na úhradu výdavkov na zabezpečenie vysielania kultúrnych a informačných programov do zahraničia. Podľa čl. 3 ods. 1 tejto zmluvy sú finančné prostriedky účelovo viazané a prijímateľ sa zaväzuje použiť ich len na účel podľa čl. I tejto zmluvy.

Podľa článku I zmluvy č. MK - 77/09/M o obsahoch, cieľoch a zabezpečení služieb verejnosti v oblasti televízneho vysielania na roky 2010 – 2014 štát poskytuje RTVS (predtým STV) zo štátneho rozpočtu príspevok na stanovenú časť programového záväzku, ktorého obsahom je uskutočnenie nových pôvodných televíznych programov vo verejnom záujme a na uskutočnenie účelových investičných projektov v stanovenom rozsahu, pričom musí ísť o projekty, ktoré priamo súvisia s plnením hlavnej činnosti Rozhlasu a televízie Slovenska v oblasti televízneho vysielania. Článok V zmluvy stanovuje, že finančné prostriedky poskytnuté na základe zmluvy sú účelovo určené a Rozhlas a televízia Slovenska je oprávnená použiť ich výlučne na stanovený účel v súlade so zákonom č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Pokiaľ ide o spôsob určenia sumy náhrady poskytnutej na základe zmluvy so štátom, minimálna suma náhrady je určená priamo v tejto zmluve. Zmluva so štátom pre oblasť rozhlasového vysielania stanovuje minimálnu výšku príspevku zo štátneho rozpočtu na 4 000 000 eur. Podľa zmluvy so štátom pre oblasť televízneho vysielania štát poskytne na príslušný kalendárny rok príspevok najmenej v sume 10 000 000 eur. Na základe dodatkov k zmluvám so štátom, bolo SRo v roku 2010 poskytnutých 4 500 000 eur a STV 12 500 000 eur. Na základe dodatkov na rok 2011 to bolo pre RTVS na zabezpečenie rozhlasového vysielania prostredníctvom organizačnej zložky SRo 4 000 000 eur a na zabezpečenie televízneho vysielania prostredníctvom organizačnej zložky STV 10 000 000 eur.

Účel použitia poskytnutých prostriedkov vyplýva aj z § 20 ods. 1 písm. b) zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v zmysle ktorého je príjmom RTVS aj príspevok zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok poskytnutý na základe zmluvy so štátom určený na uskutočnenie programov vo verejnom záujme, na uskutočnenie účelových investičných projektov alebo na úhradu výdavkov na zabezpečenia vysielania do zahraničia. Týmto, aj ďalšími ustanoveniami zmluvy a zákona je zabezpečené to, že náhrada sa v skutočnosti použije na poskytovanie príslušnej služby všeobecného hospodárskeho záujmu – v prípade RTVS je to poskytovanie služby verejnosti v oblasti rozhlasového a televízneho vysielania. Obdobne bol príspevok zo štátneho rozpočtu upravený aj v predchádzajúcich právnych predpisoch.³

³ Zákon č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov v § 21 ods. 1 písm. b) ustanovoval ako jeden z príjmov SRo príspevok zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok poskytnutý na základe zmluvy so štátom a určený na uskutočnenie programov vo verejnom záujme, na uskutočnenie účelových investičných projektov alebo určený na úhradu výdavkov na zabezpečenie vysielania do zahraničia a zákon č. 16/2004 Z. z. o Slovenskej televízii v znení neskorších predpisov v § 21 ods. 1 písm. b) stanovoval, že jedným z príjmov STV je aj príspevok zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rozpočtový rok poskytnutý na základe zmluvy so štátom a určený na uskutočnenie programov vo verejnom záujme alebo na uskutočnenie účelových investičných projektov.

Tlačová agentúra Slovenskej republiky

Výšku náhrady poskytovanej TASR stanovuje zmluva o poskytovaní služieb vo verejnom záujme, ktorá sa uzatvára medzi TASR a Ministerstvom kultúry SR, a to vždy na jeden rok.

Aj zmluvy o poskytovaní služieb vo verejnom záujme medzi štátom a TASR stanovujú, že príspevok poskytovaný na základe zmluvy je určený výlučne na úhradu výdavkov služieb vo verejnom záujme, ktorých rozsah je uvedený v prílohe zmlúv. Podľa § 6 ods. 1 písm. b) a c) zákona č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky a o zmene niektorých zákonov patrí medzi príjmy TASR aj príspevok zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok určený na poskytovanie služieb vo verejnom záujme na základe zmluvy o poskytovaní služieb vo verejnom záujme a príspevok zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok na kapitálové výdavky určené na uskutočnenie účelových investičných projektov vo verejnom záujme.

Obdobne zmluva č. MK – 64/09/M o poskytnutí príspevku zo štátneho rozpočtu na kapitálové výdavky určené na uskutočnenie účelového investičného projektu vo verejnom záujme v čl. I ods. 2 presne definuje, čo je účelovým investičným projektom vo verejnom záujme a podľa čl. IV ods. 2 tejto zmluvy je príspevok zo štátneho rozpočtu účelovo viazaný a TASR sa zaväzuje použiť ho len na uskutočnenie účelového investičného projektu vo verejnom záujme podľa čl. I ods. 2 zmluvy. Účel použitia príspevku poskytnutého na základe tejto zmluvy vyplýva aj z § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 385/2008 Z. z. o Tlačovej agentúre Slovenskej republiky a o zmene niektorých zákonov, podľa ktorého je príjmom TASR príspevok zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok na kapitálové výdavky určené na uskutočnenie účelových investičných projektov vo verejnom záujme.

V zmysle zmlúv o poskytovaní služieb vo verejnom záujme na roky 2009, 2010 a 2011 sa objem finančných prostriedkov stanovuje v súlade so záväznými ukazovateľmi štátneho rozpočtu na príslušný rok pre rozpočtovú kapitolu Ministerstva kultúry SR.

Objem finančných prostriedkov poskytnutých TASR na základe zmluvy o poskytovaní služieb vo verejnom záujme bol v roku 2009 1 885 813 eur, v roku 2010 2 343 067 eur a v roku 2011 1 000 000 eur. V roku 2009 bolo TASR poskytnutých aj 199 164 eur na obstaranie softvéru slúžiaceho na prevádzkovanie špecializovanej informačnej zložky agentúrneho servisu agentúry „Zóna verejného záujmu“ na internetovej stránke agentúry, a to na základe zmluvy o poskytnutí príspevku zo štátneho rozpočtu na kapitálové výdavky určené na uskutočnenie účelového investičného projektu vo verejnom záujme. Potreba realizácie tohto investičného projektu vyplynula z povinnosti plnenia služby vo verejnom záujme podľa § 3 ods. 5 zákona o TASR, v súvislosti s čím bolo potrebné technicky zabezpečiť sprístupnenie databáz a archívov TASR širokej verejnosti.

1.3. NADMERNÁ NÁHRADA

Čo sa týka existencie možnej nadmernej náhrady, jednotlivé zmluvy obsahujú povinnosť riadne vyúčtovať Ministerstvu kultúry SR použitie poskytnutých finančných prostriedkov a zároveň povinnosť nepoužité finančné prostriedky vrátiť. Zároveň sú RTVS a TASR povinné s poskytnutými finančnými prostriedkami hospodáriť a nakladať s odbornou starostlivosťou, hospodárne, účelne a efektívne a viesť o príspevku poskytnutom na základe zmluvy účtovnú evidenciu v súlade so zákonom č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Kontrolu tejto náhrady upravuje zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý podrobne ustanovuje pravidlá kontroly nakladania s verejnými prostriedkami.

Pokiaľ ide o existenciu možných krížových dotácií, v prípade TASR a RTVS možno konštatovať, že týmto subjektom nie je poskytovaná žiadna iná dotácia zo štátneho rozpočtu, a preto ku krížovým dotáciám v ich prípade nedochádza.

Kontrolu finančných prostriedkov poskytnutých RTVS (predtým SRO a STV) a TASR zo štátneho rozpočtu je oprávnené vykonávať Ministerstvo kultúry SR, Najvyšší kontrolný úrad a Správa finančnej kontroly. Ministerstvo

kultúry SR v sledovanom období vykonalo kontroly v SRo, RTVS a TASR. Kontroly vykonané v roku 2009 sa týkali prostriedkov poskytnutých v roku 2008, prostriedky poskytnuté v roku 2011 budú kontrolované v nasledujúcom období.

Rozhlas a televízia Slovenska

Opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na vrátenie akejkoľvek nadmernej náhrady vyplývajú z príslušných ustanovení jednotlivých zmlúv. Príspevky poskytované RTVS (predtým STV a SRo) sú účelovo viazané a môžu byť použité výlučne na účel stanovený príslušnou zmluvou.

Zmluvy ustanovujú, že v prípade, ak príspevok, ktorý bol poskytnutý na základe zmluvy a v súlade s dodatkom na príslušný rok, nebude použitý v celej sume, v ktorej bol poskytnutý, musia byť nepoužité finančné prostriedky vrátené do štátneho rozpočtu.

Povinnosť vrátiť nevyčerpané finančné prostriedky, z dôvodu, aby nedošlo k nadmernej náhrade, reflektuje aj skutočnosť, že STV vrátila z poskytnutých finančných prostriedkov na rok 2010 do štátneho rozpočtu sumu vo výške 484 064 eur (k 31. decembru 2010) a sumu vo výške 326 307,10 eur (k 15. máju 2011), rovnako SRo vrátil z prostriedkov poskytnutých v roku 2010 do štátneho rozpočtu sumu vo výške 9 748 eur (k 15. máju 2011) TASR vrátila z prostriedkov poskytnutých na rok 2010 sumu 75, 95 eur (k 15. máju 2011).

Kontrolu tejto náhrady upravuje zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý podrobne ustanovuje pravidlá kontroly nakladania s verejnými prostriedkami, teda s prostriedkami, ktoré boli SRo a STV (teraz RTVS) poskytnuté z rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry SR.

Samotná zmluva so štátom obsahuje tak v prípade rozhlasového, ako aj televízneho vysielania celý rad nástrojov slúžiacich na kontrolu náhrady a jej následného prehodnocovania. Takýmito nástrojmi sú predovšetkým povinnosť RTVS použiť poskytnuté prostriedky výlučne na stanovený účel, inak je povinná ich vrátiť Ministerstvu kultúry SR do 31. decembra príslušného kalendárneho roka, povinnosť použité prostriedky zúčtovať do 31. marca nasledujúceho roka, pričom zmluva podrobnejšie stanovuje náležitosti tohto vyúčtovania. Ministerstvo kultúry SR následne vykoná kontrolu predloženého vyúčtovania. Nevyužité prostriedky, nezúčtované alebo také, vo vzťahu ku ktorým neodstránila nedostatky zúčtovania je RTVS povinná vrátiť. Každá zo zmlúv má samostatný článok upravujúci sankcie za porušenie finančnej disciplíny podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, čo je taktiež potrebné vnímať ako nástroj kontroly a prehodnocovania náhrady.

V roku 2010 Ministerstvo kultúry SR vykonalo v SRo následnú finančnú kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami, ktoré boli SRo poskytnuté zo štátneho rozpočtu v roku 2009 na základe zmluvy č. MK – 1/09 o poskytnutí finančných prostriedkov z rozpočtu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky na rok 2009 uzatvorenej na základe § 21 ods. 1 písm. b) zákona č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov v súlade s rozpisom záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu pre Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky na rok 2009.

Na základe výsledku tejto kontroly bolo zistené použitie finančných prostriedkov nad rámec oprávnenia vo výške 1 344,74 eur a penále vo výške 4 590,61 eur za oneskorené odvedenie neoprávnené použitých finančných prostriedkov, SRo tak na základe tejto kontroly vrátil do rozpočtu spolu 5 935,35 eur.

V roku 2011 bola vykonaná následná finančná kontrola finančných prostriedkov poskytnutých RTVS zo štátneho rozpočtu prostredníctvom Ministerstva kultúry SR. Kontrolou bolo zistené použitie finančných prostriedkov nad rámec oprávnenia v sume 63 788,64 eur, ktoré boli vrátené do štátneho rozpočtu.

Tlačová agentúra Slovenskej republiky

Opatrenia na predchádzanie vzniku nadmernej náhrady a na vrátenie akejkoľvek nadmernej náhrady vyplývajú z príslušných ustanovení jednotlivých zmlúv. Príspevky poskytované TASR sú účelovo viazané a môžu byť použité výlučne na účel stanovený príslušnou zmluvou.

Kontrolu takto poskytnutých prostriedkov upravuje zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý podrobne ustanovuje pravidlá kontroly nakladania s verejnými prostriedkami, teda s prostriedkami, ktoré boli TASR poskytnuté z rozpočtovej kapitoly Ministerstva kultúry SR.

Kontrola a prehodnocovanie príspevku TASR zo štátneho rozpočtu boli zabezpečované aj tým, že zmluvy z roku 2009, 2010 aj 2011 stanovujú povinnosť TASR financovať z príspevku zo štátneho rozpočtu na poskytovanie služieb vo verejnom záujme iba výdavky na úhradu nákladov na služby vo verejnom záujme podrobne uvedených v prílohe zmluvy, ako aj povinnosť TASR v prípade, že nebude vykonávať niektorú službu vo verejnom záujme, na ktorú jej bol poskytnutý príspevok zo štátneho rozpočtu, nepoužitú časť príspevku vrátiť. TASR rovnako zaväzuje povinnosť poskytnutý príspevok vyúčtovať Ministerstvu kultúry SR v stanovenej lehote.

V TASR vykonalo v roku 2011 Ministerstvo kultúry SR následnú finančnú kontrolu hospodárenia s príspevkom, ktorý Ministerstvo kultúry SR poskytlo TASR v roku 2010 na základe zmluvy č. MK-84/09/M zo dňa 4. januára 2010 a Dodatku č. 1 k zmluve č. MK – 84/09/M o poskytovaní služieb vo verejnom záujme zo dňa 3. decembra 2010. Kontrolou bolo zistené použitie finančných prostriedkov nad rámec oprávnenia vo výške 469 eur, ktoré boli taktiež vrátené do štátneho rozpočtu.

1.4. MONITOROVANIE A VÝROČNÉ SPRÁVY

Systém podávania výročných správ SRo, STV (teraz spolu RTVS) a TASR zakotvovala slovenská právna úprava už v minulosti. Akýkoľvek systém pravidelného podávania správ vedie k určitej prevencii vo vzťahu k povinnosti dodržiavať stanovené záväzky.

Slovenská republika sa snažila v každom právnom akte, ktorým zverila a stanovila náležitosti poskytovania služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme vysielateľom verejnej služby a TASR rešpektovať čl. 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní EÚ (čl. 86 ods. 2 Zmluvy o ES), pravidlá hospodárskej súťaže, ako aj rozhodnutie Komisie z 28. novembra 2005. Preto máme za to, že charakter a trvanie záväzkov služby vo verejnom záujme, vymedzenie príslušného podniku a jeho teritoriálnej pôsobnosti, charakter práv pridelených podniku, parametre na výpočet, kontrolu a posúdenie náhrady, ako aj opatrenia proti nadmernej náhrade, sú vo vyššie uvedených aktoch špecifikované dostatočným spôsobom.

1.5. RÔZNE

Rozhlas a televízia Slovenska

Poskytovanie služieb vo všeobecnom hospodárskom záujme bolo v médiách verejnej služby do 31. decembra 2010 zverené zainteresovaným subjektom na nasledovnom právnom základe:

- zákonom č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení neskorších predpisov (účinný do 31. decembra 2010),
- zákonom č. 16/2004 Z. z. o Slovenskej televízii v znení neskorších predpisov (účinný do 31. decembra 2010).

Zákon č. 619/2003 Z. z. o Slovenskom rozhlase v znení účinnom do 31. decembra 2010 zahŕňal medzi príjmy SRo v § 21 ods. 1 písm. b) až d) aj transfer zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok určený na úhradu výdavkov na zabezpečenie vysielania do zahraničia podľa § 5 ods. 1 písm. k), transfer zo

štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok určený na uskutočnenie niektorých programov vo verejnom záujme, kapitálový transfer zo štátneho rozpočtu na uskutočnenie účelových investičných projektov.

Zákon č. 16/2004 Z. z. o Slovenskom rozhlas v znení účinnom do 31. decembra 2010 zahŕňal medzi príjmy STV v § 21 ods. 1 písm. b) a c) transfer zo štátneho rozpočtu podľa zákona o štátnom rozpočte na príslušný rok určený na uskutočnenie niektorých programov vo verejnom záujme a kapitálový transfer zo štátneho rozpočtu na uskutočnenie účelových investičných projektov.

Označenie týchto podnikov do 31. decembra 2010 bolo:

Slovenský rozhlas, so sídlom Mýtna 1, 817 55 Bratislava, IČO: 00167355, s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

Slovenská televízia, so sídlom Mlynská dolina 1, 845 45 Bratislava, IČO: 00 167 398, s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky.

2. ROZSAH POUŽITIA A ŠTATISTICKÉ INFORMÁCIE O SLUŽBÁCH VŠEOBECNÉHO HOSPODÁRSKEHO ZÁUJMU

Náhrada za služby vo verejnom záujme bola v zmysle článku 2 ods. 1 rozhodnutia udelená podnikom s priemerným ročným obrátom pred zdanením zo všetkých činností vo výške nižšej ako 100 miliónov eur v priebehu dvoch finančných rokov predchádzajúcich roku, v ktorom bola služba všeobecného hospodárskeho záujmu pridelená, ktoré prijímajú ročnú náhradu za príslušnú službu v hodnote nižšej ako 30 miliónov eur.

Pokiaľ ide o požiadavku týkajúcu sa štatistických údajov, výška finančných prostriedkov poskytnutých zo štátneho rozpočtu pre RTVS (do roku 2011 STV a SRO) a TASR za roky 2009, 2010 a 2011 vyplýva z nasledujúcej tabuľky:

Subjekt	Rok	Poukázané (v eurách)	Čerpané k 31.12.*(v eurách)
Slovenský rozhlas	2009	5 994 449 (v tom príspevok na základe zmluvy č. MK-1/09 na rok 2009 vo výške 1 991 635, kompenzácia výpadku úhrad za rok 2008 vo výške 2 802 814 eur a za rok 2009 vo výške 1 200 000 eur)	5 994 449
	2010	4 500 000	4 500 000 (vratka 9 748 k 15.5.2011)
	2011	4 000 000	4 000 000

Slovenská televízia	2009	9 339 900 (v tom kompenzácia časti výpadku úhrad za rok 2008 vo výške 6 539 900 eur a za rok 2009 vo výške 2 800 000 eur)	9 339 900
	2010	12 500 000	12 015 936 (**vratka 484 064)
	2011	10 000 000	10 000 000
Tlačová agentúra Slovenskej republiky	2009	2 084 977	2 084 977
	2010	2 343 067	2 343 067 (vratka 75,95 k 15.5.2011)
	2011	1 000 000	1 000 000

* V prípade roka 2011 je čerpanie uvedené k dnešnému dňu (10.11.2011)

** Suma 484 064 eur bola vrátená do 31.12.2010, preto sa premietla vo výške čerpanej sumy, suma 326 307,10 eur bola vrátená až v roku 2011, preto sa do čerpanej sumy k 31.12. nepremietla.

Rozhlas a televízia Slovenska

Na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 457 zo 17. júna 2009 boli SRo a STV poskytnuté rozpočtové prostriedky vo výške výpadku úhrad za rok 2008 vo vzťahu k oslobodeným osobám, ktorými sú osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, a osobám, ktoré platia polovičnú výšku úhrady, t.j. dôchodcom a poberateľom dávky v hmotnej núdzi. Výška výpadku úhrad bola vypočítaná na základe údajov poskytnutých vyberateľom úhrady - Rozhlasovou a televíznou spoločnosťou, s.r.o.. Kompenzácia výpadku úhrad za rok 2008 v dôsledku sociálneho dosahu zákona o úhradách predstavovala celkovú sumu 9 342 714 eur, v pomernom členení 70% ku 30%. Pre STV to bola suma 6 539 900 eur a pre SRo suma 2 802 814 eur.

Z rovnakých dôvodov a na základe údajov vyberateľa úhrady bola na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 869 z 2. decembra 2009 médiám verejnej služby poskytnutá kompenzácia časti výpadku úhrad v dôsledku sociálneho dosahu zákona o úhradách za rok 2009 v celkovej sume 4 000 000 eur. Pre STV to predstavovalo sumu 2 800 000 eur (70 %) a pre SRo sumu 1 200 000 eur (30 %).

Keďže tieto prostriedky kompenzovali výpadok v úhradách, ktorých účelom je finančné zabezpečenie služieb verejnosti v oblasti rozhlasového vysielania a televízneho vysielania, SRo a STV ich boli oprávnené použiť len na tento istý účel, a teda na financovanie služieb verejnosti v oblasti vysielania.